

معاونت تحقیقات و فناوری

**راهنمای ارزشیابی فعالیت های پژوهشی دانشگاه ها و
دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی ، درمانی کشور**

(سال 1397)

محور ساختار

مرکز توسعه و هماهنگی تحقیقات و فناوری

گروه نظارت و ارزشیابی

ویرایش

اردیبهشت

1398

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تحقیق دانشجویی

"شاخص ارزشیابی کمیته های تحقیقات دانشجویی دانشگاه های علوم پزشکی کشور در سال ۱۳۹۷"

(نسخه بازنگری در شورای سیاستگذاری تحقیقات دانشجویی کشور؛ اسفندماه ۱۳۹۷)

نحوه محاسبه شاخص ارزشیابی کمیته های تحقیقات دانشجویی دانشگاه های علوم پزشکی کشور در سال جاری بر اساس فرایند و روش محاسبه ذیل می باشد. بدیهی است امتیاز نهایی کمیته های تحقیقات دانشجویی در ارزشیابی دانشگاه ها از 50 امتیاز محاسبه خواهد شد.

1) نیروی انسانی کمیته های تحقیقات دانشجویی دانشگاه (الزامی)

1-1 تطابق ترکیب اعضای کمیته تحقیقات دانشجویی با ترکیب مندرج در آیین نامه کمیته ها تحقیقات دانشجویی:

۱. سرپرست

۲. دبیر

۳. کارشناس کمیته (یک نفر نیروی ثابت)

۴. شورای مرکزی کمیته

۵. شورای پژوهشی کمیته

- ❖ پیوست حکم انتصاب هر پنج مورد ذکر شده الزامی می باشد. در صورت عدم ارسال هر یک از موارد فوق، پرونده ارسالی مورد بررسی و ارزشیابی قرار نمی گیرد.
- ❖ تمامی احکام انتصاب اعضای کمیته تحقیقات دانشجویی باید به تایید معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه مربوطه رسیده و صورت جلسه ارسال گردد.

مشخصات ترکیب اعضای کمیته تحقیقات دانشجویی				
مدرک تحصیلی	تاریخ شروع فعالیت	نام و نام خانوادگی		دانشگاه
			سرپرست	
			دبیر	
			کارشناس	

مشخصات ترکیب اعضای کمیته تحقیقات دانشجویی				
دانشجو(رشته تحصیلی)	استاد(رتبه علمی)	نام و نام خانوادگی		دانشگاه
			شورای مرکزی	
			شورای پژوهشی	

2) ساختار فیزیکی کمیته‌های تحقیقات دانشجویی دانشگاه (50 امتیاز)

داشتن خط تلفن مستقل:	بلی ☐	خیر ☐
دسترسی به سیستم اتوماسیون مستقل برای دفتر:	بلی ☐	خیر ☐
پست الکترونیکی دفتر:	@	
داشتن وب سایت:	بلی ☐	خیر ☐
آدرس وب سایت:		
میزان بروز رسانی:		
فضای مستقل برای دفتر تحقیقات:	بلی ☐	خیر ☐

- داشتن خط تلفن مستقل (5 امتیاز)
- دسترسی به سیستم اتوماسیون مستقل برای دفتر (5 امتیاز)
- پست الکترونیکی دفتر تحقیقات (5 امتیاز)
- داشتن وب سایت و میزان بروزرسانی (20 امتیاز)
- وضعیت فضای مستقل برای دفتر تحقیقات (15 امتیاز)

تبصره: شاخص ذیل جهت کمیته دانشگاه‌های تیپ 1، 2، 3 و تازه تاسیس یافته می باشد. شایان ذکر است که کمیته های با موافقت اصولی زیر 3 سال با دقت بیشتر مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

- میزان بروز رسانی وبسایت:

- 1- اطلاعات کامل اعضای کمیته تحقیقات دانشجویی (5 امتیاز)
- 2- آدرس و شماره تماس کمیته (5 امتیاز)
- 3- جدول شبکه‌های همکار و تعیین عضویت در شبکه (درکدام شبکه همکار عضو می‌باشند) (5 امتیاز)
- 4- صورتجلسات کمیته کشوری تحقیقات دانشجویی (5 امتیاز)
- 5- لینک سایت کمیته کشوری تحقیقات دانشجویی و سایر کمیته‌های تحقیقات دانشجویی (5 امتیاز)
- 6- بروزرسانی اخبار مربوط به کمیته‌ها (10 امتیاز)
- 7- دستورالعمل‌ها و آیین نامه‌های مصوب کمیته کشوری تحقیقات دانشجویی (5 امتیاز)

(3) فعالیت‌های پژوهشی کمیته‌های تحقیقات دانشجویی دانشگاه‌ها (مقالات و طرح‌ها) در سال 1397

منظور از فعالیت‌های پژوهشی کمیته‌های تحقیقات دانشجویی دانشگاه‌ها، تعداد طرح‌های دانشجویی مصوب کمیته های تحقیقات دانشجویی دانشگاه‌ها در سال 1397 و تعداد مقالات انتشار یافته 2018 پایگاه داده Scopus کمیته‌های تحقیقات دانشجویی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور تحت (وابستگی سازمانی)، Student Research Committee و یا هر آدرسی که قبلا به اطلاع دفتر کشوری رسیده باشد، می‌باشد.

تبصره 1: بطور کلی به ازای هر مقاله استخراج شده تحت Affiliation (وابستگی سازمانی)، Student Research Committee از پایگاه Scopus در سال 2018، یک امتیاز تعلق می‌گیرد.

تبصره 2: مقالات استخراج شده در سال 2018 منتج از محل طرح‌های مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی، در صورتی که در بخش تقدیر و تشکر به شماره طرح مصوب دفتر تحقیقات دانشجویی اشاره شده باشد، امتیاز ویژه کسب نموده و دارای ضریب 2 می‌باشند.

تبصره 3: امتیاز دهی طرح های تحقیقاتی دانشجویی دانشگاه های تیپ یک: به ازای هر 3 طرح مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی، یک مقاله که در پایگاه Scopus نمایه شده باشند ارائه گردد. ارائه عنوان طرح به زبان انگلیسی

جهت پایش آن الزامی می باشد و همچنین در بخش تقدیر و تشکر (Acknowledgement) به شماره طرح مصوب دفتر تحقیقات دانشجویی اشاره شده باشد.

تبصره 4: امتیاز دهی طرح های تحقیقاتی دانشجویی دانشگاه های تیپ دو: به ازای هر 5 طرح مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی، یک مقاله که در پایگاه Scopus نمایه شده باشند ارائه گردد. ارائه عنوان طرح به زبان انگلیسی جهت پایش آن الزامی می باشد و همچنین در بخش تقدیر و تشکر (Acknowledgement) به شماره طرح مصوب دفتر تحقیقات دانشجویی اشاره شده باشد.

تبصره 5: امتیاز دهی طرح های تحقیقاتی دانشجویی دانشگاه های تیپ سه: به ازای هر 8 طرح مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی، یک مقاله که در پایگاه Scopus نمایه شده باشند ارائه گردد. ارائه عنوان طرح به زبان انگلیسی جهت پایش آن الزامی می باشد و همچنین در بخش تقدیر و تشکر (Acknowledgement) به شماره طرح مصوب دفتر تحقیقات دانشجویی اشاره شده باشد.

- (1) کلیه طرح های مصوب و ارسالی نباید **پایان نامه دانشجویی** باشند.
- (2) قرارداد طرح پژوهشی (با استاد یا دانشجو) می بایست پیوست گردد.
- (3) تایید کمیته اخلاق طرح پژوهشی می بایست پیوست گردد.
- (4) کمیته های تحقیقات دانشجویی دانشگاه های علوم پزشکی براساس تیپ دانشگاهی با یکدیگر مقایسه می شوند.

امتیاز فعالیت های پژوهشی کمیته های تحقیقات دانشجویی (طرح های دانشجویی مصوب و مقالات انتشار یافته در پایگاه Scopus Database)			موارد الزامی نیروی انسانی	امتیاز ساختار فیزیکی
تعداد مقالات کمیته در پایگاه Scopus در سال 2018	تعداد طرح های مصوب سال 97 مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی	امتیاز مقالات نمایه شده Scopus در سال 2018 منتج از طرح های مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی		
A	B	C	E	F

$$E (A+B+2C+ F) =T$$

به طور مثال: دانشگاه علوم پزشکی..... مورد ارزیابی قرار گرفته و امتیازات ذیل را کسب کرده است.

امتیاز فعالیت‌های پژوهشی کمیته‌های تحقیقات دانشجویی (طرح‌های دانشجویی مصوب و مقالات انتشار یافته در پایگاه Scopus Database)			موارد الزامی نیروی انسانی	امتیاز ساختار فیزیکی
تعداد مقالات کمیته در پایگاه Scopus در سال 2018	تعداد طرح‌های مصوب سال 97 مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی	امتیاز مقالات نمایه شده Scopus در سال 2018 منتج از طرح‌های مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی		
40	10	5	E	50

$$E (40+10+2*5+ 50)=110 \text{ فرمول}$$

توضیح: با توجه به محاسبه شاخص ارزشیابی کمیته‌های تحقیقات دانشجویی، طبق فرمول فوق، امتیاز دانشگاه فرضی 110

خواهد بود؛ که نهایتاً امتیاز دانشگاه مذکور از بخش ساختار با توجه به امتیاز بقیه دانشگاه‌ها در تیپ مربوطه، از سقف امتیاز 50 محاسبه خواهد شد.

پیوست شماره دو

اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی

شاخص های ارزشیابی کمیته های اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی دانشگاهی - سال ۱۳۹۷

- شاخص های ارزشیابی ساختار و عملکرد کمیته های اخلاق در پژوهش بر اساس دستورالعمل "تشکیل، سطح بندی و شرح وظایف کمیته های اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی" تدوین و بازنگری شده است.
- فقط کمیته هایی مشمول دریافت ۱۰۰ امتیاز مربوط به بخش اخلاق در پژوهش می شوند که اطلاعات خود را در سامانه ملی اخلاق در پژوهش ثبت و اعتبارنامه خود را از کمیته ملی اخلاق در پژوهش دریافت کرده باشند.
- مستندات تکمیلی در صورت نیاز، جهت تایید صحت اطلاعات مندرج در جداول زیر دریافت خواهد گردید.

عملکرد کمیته های اخلاق در پژوهش دانشگاهی و سازمانی (۱۰۰ امتیاز)

الف. برگزاری کارگاه های اخلاق در پژوهش های زیست پزشکی (اخلاق در انتشار آثار پژوهشی، اخلاق در کار با حیوانات آزمایشگاهی و...) توسط کمیته (۵۰ امتیاز)

- درصد اعضای هیات علمی شرکت کننده در کارگاه به کل اعضای هیات علمی دانشگاه/ دانشکده
- درصد دانشجویان تحصیلات تکمیلی شرکت کننده در کارگاه به کل دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه/ دانشکده

$$A: \text{تعداد اعضای هیات علمی شرکت کننده در کارگاه} = 100 \times \frac{\text{تعداد کل اعضای هیات علمی دانشگاه یا دانشکده}}{\text{تعداد کل اعضای هیات علمی شرکت کننده در کارگاه}}$$

$$B: \frac{\text{تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی شرکت کننده در کارگاه}}{\text{تعداد کل دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه یا دانشکده}} \times 100 = \boxed{}$$

$$\boxed{} = A+B$$

مستندات این بخش شامل:

- ۱- نامه تأییدیه برگزاری کارگاه توسط دبیرخانه کمیته ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی (در این نامه برنامه، محتوا و مدرسین کارگاه باید تأیید شده باشند)
- ۲- فهرست اسامی و اطلاعات شرکت‌کنندگان (فهرست امضاء شده توسط تمامی شرکت‌کنندگان به همراه شماره همراه و آدرس ایمیل)
- ۳- لینک صفحه‌ای از وب سایت معاونت پژوهشی یا کمیته‌ی اخلاق در پژوهش که فراخوان و برنامه کارگاه قابل دسترس باشد.
- ۴- لیست و تعداد کل اعضای هیات علمی دانشگاه/ دانشکده در سال 1397
- ۵- لیست و تعداد کل دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه/دانشکده در سال 1397

توجه:

- در صورت نقص در هریک از مستندات ذکر شده در این شاخص، امتیاز کل صفر محاسبه خواهد شد.
- هر کارگاه باید حداقل (یک روزه/ 6 ساعت آموزشی) باشد.
- در صورت برگزاری چندین کارگاه برای هریک از گروه‌های ذکر شده، مجموع امتیاز هر گروه به صورت جداگانه محاسبه و امتیاز نهایی مجموع امتیاز دو گروه خواهد بود.
- منظور از دانشجویان تحصیلات تکمیلی (کلیه دانشجویان مقاطع کارشناسی ارشد، دکترای تخصصی (PhD)، دکترای حرفه‌ای، دستیاران تخصصی و فوق تخصصی) می‌باشد.
- کسب امتیاز کامل در این بخش منوط به شرکت 100% اعضای هیات علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی در دانشگاه‌های تیپ 3، 50% در دانشگاه‌های تیپ 2 و 25% در دانشگاه‌های تیپ 1، در کارگاه‌های اخلاق در پژوهش برگزار شده توسط کمیته اخلاق در پژوهش می‌باشد.

ب. نظارت بر رعایت استانداردهای اخلاق در انجام پژوهش و حسن اجرای مطالعات (۵۰ امتیاز)

- وجود ساز و کار مناسب برای نظارت اخلاقی بر روند اجرای طرح‌های پژوهشی و پایان‌نامه‌ها، با بازرسی از محل انجام پژوهش و نظارت بر مراحل مختلف انجام پژوهش‌ها به ویژه کارآزمایی‌های بالینی از نظر مطابقت روند اجرا با پروتکل تصویب شده و استانداردهای اخلاق در پژوهش (۵۰-۰ امتیاز)
- اولویت انتخاب مطالعات جهت نظارت به ترتیب اهمیت شامل موارد زیر می‌باشد:

- ۱- کارآزمایی‌های بالینی

۲- مطالعات حیوانی

۳- سایر مطالعات انسانی بدون مداخله (برای دانشگاه/ دانشکده‌هایی که کارآزمایی بالینی و یا مطالعات حیوانی ندارند)

مستندات این بخش شامل:

- 1- ارائه لیست کل طرح‌های در حال اجرا طی سال 1397 به تفکیک نوع طرح (کارآزمایی بالینی، مطالعات حیوانی یا سایر مطالعات غیر مداخله‌ای) با اعلام آمار دقیق تعداد هر یک از طرح‌ها
- 2- ارائه لیست طرح‌های انتخاب شده جهت نظارت اخلاقی در جلسه کمیته‌ی اخلاق در پژوهش (صورتجلسه امضاء شده توسط تمامی اعضای کمیته و یا حداقل دبیر و یا رئیس کمیته که حاوی لیست طرح‌های انتخاب شده جهت نظارت می‌باشد، برای این مستند ضروری است)
- برای محاسبه این شاخص تعداد کل طرح‌های در نظر گرفته شده جهت نظارت به کل طرح‌های در حال اجرای آن گروه (کارآزمایی بالینی/ مطالعه حیوانی/ مطالعه انسانی غیرمداخله‌ای)، طی سال 1397 محاسبه خواهد شد. به عنوان مثال: اگر دانشگاهی 20 کارآزمایی بالینی، 10 مطالعه حیوانی و 70 طرح انسانی غیر مداخله‌ای دارد و طبق صلاحدید کمیته، فقط کارآزمایی‌های بالینی جهت نظارت انتخاب می‌شوند، برای کسب امتیاز کامل، در دانشگاه تیپ 3 باید 6 کارآزمایی بالینی مورد بررسی و نظارت قرار بگیرد. ضمناً با توجه به اینکه تعداد طرح‌های در نظر گرفته شده جهت نظارت از 10 عدد کمتر می‌باشد، ضروری است 4 طرح از سایر گروه‌های ذکر شده (ترجیحاً مطالعات حیوانی و در صورت عدم اجرای مطالعات حیوانی در دانشگاه از سایر مطالعات انسانی غیر مداخله‌ای) جهت نظارت انتخاب شود.

(30% برای دانشگاه‌های تیپ 3، 20% دانشگاه‌های تیپ 2، 10% دانشگاه‌های تیپ 1)

- 3- نامه و یا احکام ناظرین تعیین شده جهت نظارت اخلاقی با امضای رئیس و یا دبیر کمیته (ضروری است در نامه‌ی مذکور عنوان طرح انتخاب شده جهت نظارت و نام ناظر اخلاقی ذکر شود).
- 4- ارائه گزارش کامل نظارت‌های انجام شده بر طرح‌ها یا پایان‌نامه‌ها توسط ناظر اخلاقی به صورت مجزا برای هر طرح- لازم به ذکر است که هر طرح انتخاب شده جهت نظارت، طی یک سال حداقل باید 1 بار توسط ناظر مربوطه مورد بازدید قرار گرفته باشد.

توجه:

- در صورت نقص در هر یک از مستندات ذکر شده در این شاخص، امتیاز کل صفر محاسبه خواهد شد.
- ارائه لیست تفکیک شده کل طرح‌های در حال اجرا طی سال 1397 و لیست موارد انتخاب شده جهت نظارت ضروری می‌باشد.
- گزارش‌های ناقص، به هیچ عنوان قابل قبول نمی‌باشد.
- در صورتیکه تعداد طرح‌های کارآزمایی بالینی در حال اجرا طی سال 1397 کمتر از 10 طرح باشد، از سایر موضوعات ذکر شده جهت نظارت و به ترتیب اولویت، انتخاب شود.
- از آنجاکه در برخی از دانشگاه‌های تیپ سه و دانشکده‌های علوم پزشکی مستقل کارآزمایی بالینی انجام نمی‌شود، مطالعات حیوانی و سایر مطالعات انسانی بدون مداخله می‌توانند جهت انجام نظارت اخلاقی بنا به صلاحدید اعضای کمیته‌های اخلاق در نظر گرفته شوند.

- امتیاز این بخش در صورت ارائه کلیه مستندات درخواست شده و با توجه به تعداد و درصد طرح‌های انتخاب شده جهت نظارت بر اساس تیپ دانشگاه، محاسبه خواهد شد.

محاسبه امتیاز توسط کارشناس کمیته‌ی اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی (خود ارزیابی):

امتیاز کسب شده توسط کمیته	امتیاز شاخص	شاخص‌های ارزشیابی
	50	برگزاری کارگاه‌های اخلاق در پژوهش
	50	نظارت بر حسن اجرای طرح‌های پژوهشی
	100	جمع کل امتیازها

محاسبه امتیاز نهایی توسط دبیرخانه‌ی کمیته‌ی ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی:

امتیاز کسب شده توسط کمیته	امتیاز شاخص	شاخص‌های ارزشیابی
	50	برگزاری کارگاه‌های اخلاق در پژوهش
	50	نظارت بر حسن اجرای طرح‌های پژوهشی
	100	جمع کل امتیازها

نظر به اهمیت نقش نظام‌های ثبت بیماری و پیامدهای سلامت در گسترش تحقیقات علوم پزشکی و ارزیابی مشکلات نظام سلامت در کشور، ثبت بیماری‌ها یا رویداد‌های بهداشتی به عنوان یک اولویت مهم در دستور کار معاونت تحقیقات و فناوری وزارت متبوع قرار گرفته است لذا در ارزشیابی فعالیت‌های پژوهشی سال 1397 به مشارکت دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات درمانی در برنامه‌های ثبت بیماری و پیامد‌های سلامت امتیاز تعلق می‌گیرد.

بخش اول

تعریف برنامه ثبت:

ثبت بیماری‌ها و پیامد‌های سلامت عبارت است از جمع‌آوری مستمر و نظام‌مند اطلاعات کلیه افراد در یک جمعیت مشخص که برای آنها یک بیماری یا رویداد بهداشتی خاص تشخیص داده شده است بدیهی است فرایند مورد نظر در مدت زمان معین و از پیش تعریف شده انجام می‌گیرد و هدف آن ایجاد منبع قابل اعتماد اطلاعات از بیماری/رویداد بهداشتی در جامعه جهت پژوهش‌های بیمار محور و اقدامات موثر بهداشتی درمانی است. ثبت بیماری/رویداد بهداشتی دارای دو فرایند اصلی و حمایتی است.

فرایند اصلی یک برنامه ثبت:

1. شناسایی بیمار/مورد بهداشتی
2. جمع‌آوری اطلاعات از بیمار/مورد بهداشتی
3. ثبت اطلاعات در سامانه مربوط به ثبت
4. کنترل کیفی و پالایش اطلاعات
5. تحلیل و تدوین گزارش
6. استفاده از اطلاعات حاصل از برنامه ثبت در تحقیقات علوم پزشکی

فرایندهای حمایتی یک برنامه ثبت:

1. منابع انسانی مورد نیاز
2. آموزش و توانمندسازی نیروی انسانی و کارشناسان برنامه ثبت
3. تامین ابزار و تکنولوژی لازم
4. تامین منابع مالی
5. حاکمیت و مدیریت برنامه ثبت

مشخصات مجری برنامه ثبت:

مجری برنامه ثبت شخص حقیقی یا حقوقی است که توانمندی تدوین و اجرای یک برنامه ثبت را با مشخصات کامل برنامه ثبت و رعایت استانداردهای بین المللی در خصوص بیمار/مورد بهداشتی داشته باشد.

تبصره 1: مشارکت دانشگاه های علوم پزشکی در تمام یا بخشی از برنامه ثبت اعم از فرایندهای اصلی یا حمایتی مشمول امتیاز خواهد بود.

تبصره 2: چنانچه مرکزیت ثبت در یکی از دانشگاه ها و یا مراکز تحقیقاتی وابسته به آن دانشگاه باشد، سایر دانشگاه های علوم پزشکی که در برنامه ثبت مذکور مشارکت می کنند از امتیاز برنامه ثبت برخوردار خواهند شد.

تبصره 3: اگر دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی مجری و یا همکار چندین برنامه ثبت باشد به ازای هر برنامه ثبت امتیاز جداگانه در نظر گرفته خواهد شد.

تفاهم نامه برنامه ثبت

تفاهم نامه برنامه ثبت فی مابین شخص حقیقی/حقوقی مجری برنامه ثبت و شرکای برنامه ثبت منعقد می گردد و توجه به موارد زیر در تفاهم نامه ضروری است.

- مالکیت اطلاعات حاصل از برنامه ثبت
- سهم همکاران برنامه ثبت در بهره برداری از اطلاعات
- مالکیت معنوی گزارشات و مستندات منتشر شده از برنامه ثبت
- زمان انتشار گزارش از برنامه ثبت
- حامیان مالی برنامه ثبت
- تعهدات فی مابین بین مجری برنامه ثبت با حامیان مالی برنامه ثبت

موفقیت برنامه ثبت:

برنامه ثبت در صورتی یک برنامه ثبت موفق خواهد بود که موارد زیر را در خصوص ثبت بیماری/رویداد بهداشتی مورد نظر به ترتیب اولویت به انجام برساند.

فاز اول، شروع برنامه ثبت:

1. تهیه پروپوزال برنامه اجرائی و عملیاتی ثبت
2. تدوین راهنما و فرم های استاندارد
3. ایجاد بانک اطلاعاتی معتبر جهت ثبت اطلاعات
4. جلب همکاری محققین حقیقی یا حقوقی داخل و خارج کشور
5. شروع برنامه به صورت پایلوت و جمع آوری اطلاعات

فاز دوم، استقرار برنامه ثبت:

6. تداوم جمع آوری اطلاعات
7. کنترل کیفی اطلاعات
8. تهیه گزارش سالانه

فاز سوم، توسعه برنامه ثبت:

9. تداوم جمع آوری اطلاعات
10. استفاده از اطلاعات به منظور پژوهش های علمی و کاربردی
11. استفاده از اطلاعات حاصل از برنامه ثبت در امور اجرایی و سیاست گذاری
12. انتشار گزارش های دوره ایی

ارزشیابی برنامه ثبت

هدف از ارزشیابی برنامه ثبت:

نظام ثبت بیماری نمایی واقعی از واقعیت بیماری /مورد بهداشتی را در جامعه بر روی محقق و سیاستگذار در حوزه بهداشت و درمان می گشاید لذا ارزشیابی این برنامه نیز یک روند پویا است که کلیه فازهای یک برنامه ثبت موفق را از مراحل اجرایی تا بهره برداری از اطلاعات در بر می گیرد و هدف آن اطمینان از دست یابی به اطلاعات درست و قابل اعتماد از بیماری یا رویداد بهداشتی و تشویق به پایه ریزی تحقیقات با رویکرد حل مشکلات بهداشتی، درمانی است.

شاخص های ارزشیابی برنامه ثبت همان مراحل اجرایی برنامه ثبت است که در سه فاز شروع، استقرار و توسعه برنامه ثبت بیان گردید. در هر برنامه ثبت 60% امتیاز برنامه ثبت مربوط به فاز اول و فاز های دوم و سوم هر کدام 20% امتیاز را به خود اختصاص می دهند.

تبصره 4: جمع آوری اطلاعات مربوط به بیماری/ رویداد بهداشتی موضوع برنامه ثبت، رکن اصلی هر برنامه ثبت است لذا در تمام فازهای برنامه ثبت شرط اصلی کسب امتیاز تداوم روند جمع آوری اطلاعات خواهد بود.

تبصره 5: در هر سال ارزشیابی امتیاز یک برنامه ثبت بر اساس مرحله ایی که ثبت در آن قرار دارد از ابتدا محاسبه خواهد شد. به این معنی که چنانچه ثبت در فاز سوم قرار دارد علاوه بر امتیاز فاز سوم امتیاز های مربوط به فاز اول و دوم لحاظ خواهد شد.

بخش دوم

تعریف شاخص های برنامه ثبت

الف - شاخص های فاز اول، شروع برنامه ثبت:

1. تهیه پروپوزال برنامه اجرایی و عملیاتی ثبت
برنامه ثبت باید در قالب یک پروپوزال که فرایند های علمی و عملیاتی ثبت را تشریح می کند و منضم به جدول زمان بندی، منابع مالی مورد نیاز، و شرکا و ذی نفعان برنامه ثبت باشد، ارائه گردد. راهنمای تدوین پروپوزال مذکور و جداول مربوط در سایت <http://registry.hbi.ir> موجود است.
مستندات مورد نیاز: ارائه پروپوزال تصویب شده از جانب دفتر برنامه ملی نظام ثبت بیماری ها و پیامد های سلامت معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت
میزان امتیاز: 20% از امتیاز فاز اول برنامه ثبت
2. تدوین راهنما و فرم های استاندارد
هر برنامه ثبت دارای متغیرهای اختصاصی است که معیار ورود اطلاعات بیمار در مطالعه است لذا ضروری است استاندارد های هر ثبت مطابق با استانداردهای بین المللی ورود اطلاعات افراد (National Data Standard Patient Inclusion Criteria) در حوزه بیماری/مورد بهداشتی باشد و به منابع معتبر خارجی و تجارب دیگر کشورها در خصوص ثبت توجه شود و برنامه ریزی جهت ثبت اطلاعات با ملاحظه Data Coding بین المللی در خصوص بیماری/مورد بهداشتی باشد.
مستندات مورد نیاز: جدول متغیرهای اختصاصی ثبت، فرم های استاندارد جمع آوری اطلاعات
میزان امتیاز: 30% از امتیاز فاز اول برنامه ثبت
3. ایجاد بانک اطلاعاتی معتبر جهت ثبت اطلاعات
بانک اطلاعاتی ثبت بیماری/مورد بهداشتی نرم افزاری است که از قابلیت ثبت داده ها در حجم وسیع برخوردار بوده و در هر زمان امکان تغییر در متغیر های ثبت را داشته باشد همچنین منابع اطلاعاتی مختلف را مرتبط کرده و قابلیت گزارش گیری داشته باشد. توان نرم افزاری حذف داده های نادرست و غیر متعارف با اصول ثبت و تحلیل اطلاعات از دیگر ضروریات بانک اطلاعاتی در برنامه ثبت است.
مستندات مورد نیاز: بانک اطلاعاتی الکترونیک جهت جمع آوری اطلاعات
میزان امتیاز: 20% از امتیاز فاز اول برنامه ثبت
4. جلب همکاری محققین حقیقی یا حقوقی داخل و خارج کشور
جلب مشارکت دانشگاه های علوم پزشکی، مراکز تحقیقات علوم پزشکی و انجمن های علمی داخل و خارج کشور موجب انتقال تجارب شده و به جمع آوری اطلاعات با مقیاس های استاندارد کمک می کند همچنین این مهم، سبب گسترش ارتباطات و همکاری های بین المللی با برنامه های ثبت دیگر کشورها می شود.
مستندات مورد نیاز: تفاهم نامه مجری برنامه ثبت با نهادهای مذکور که میزان و نوع همکاری به انضمام در صد بهره برداری طرفین از اطلاعات حاصل از ثبت و دیگر تعهدات فی مابین در آن ذکر شده باشد.

میزان امتیاز: 10% از امتیاز فاز اول برنامه ثبت

5. شروع برنامه به صورت پایلوت و جمع آوری اطلاعات

هر برنامه ثبت قبل از شروع بهتر است در مقیاس کوچک اجرا شده در این صورت نیازهای پرسنلی، آموزش های نیروی انسانی، پیش بینی توان مالی، جمعیت هدف و سایر کارپردازی های علمی و اجرایی به دقت سنجیده می شود. مستندات مورد نیاز: گزارش نتایج از اجرای پایلوت برنامه ثبت
میزان امتیاز: 20% از امتیاز فاز اول برنامه ثبت

ب- شاخص های فاز دوم، استقرار برنامه ثبت:

1. تداوم جمع آوری اطلاعات

پس از انجام برنامه ثبت به صورت پایلوت عملیات جمع آوری اطلاعات با ملاحظه تمامی شاخص های فاز اول برنامه ثبت در جمعیت هدف صورت می پذیرد
مستندات مورد نیاز: گزارش کامل اطلاعات جمع آوری شده
میزان امتیاز: 40% از امتیاز فاز دوم
2. کنترل کیفی اطلاعات

اطلاعات بدست آمده در برنامه ثبت نیازمند کنترل و پالایش است به نحوی که از صحت اطلاعات، کامل بودن اطلاعات، به موقع بودن اطلاعات و ارتباط منابع اطلاعاتی مختلف اطمینان حاصل کرد.
مستندات مورد نیاز: گزارش کنترل کیفی
میزان امتیاز: 40% از امتیاز فاز دوم
3. تهیه گزارش سالانه

گزارش برنامه در بر گیرنده ارائه نتایج عملیاتی در خصوص هر کدام از شاخص های فاز اول برنامه ثبت است.
مستندات مورد نیاز: گزارش عملیات یک ساله برنامه ثبت
میزان امتیاز: 20% از امتیاز فاز اول برنامه ثبت

ج- شاخص های فاز سوم، توسعه برنامه ثبت:

1. تداوم جمع آوری اطلاعات

جمع آوری اطلاعات مربوط به بیماری/ رویداد بهداشتی رکن اصلی هر برنامه ثبت است که با ملاحظه تمامی شاخص های فاز اول برنامه ثبت در جمعیت هدف صورت می پذیرد
مستندات مورد نیاز: گزارش کامل اطلاعات جمع آوری شده
میزان امتیاز: 30% از امتیاز فاز سوم برنامه ثبت

2. استفاده از اطلاعات به منظور پژوهش های علمی و کاربردی

اطلاعات درست و قابل اعتماد از واقعیت بیماری/ رویداد بهداشتی در جامعه زیر ساخت مناسب پایه ریزی پژوهش های بیمار محور در زمینه علت شناسی و درمان بیماری است بر این اساس پژوهش های مختلف علوم پزشکی با محوریت حل مشکلات بهداشتی جامعه برنامه ریزی می گردد لازم به ذکر است شاخص تدوین پروتوکل پژوهش های بیمار محور شاخصی ضروری برای ارزشیابی یک برنامه ثبت نیست اما چنانچه یک برنامه ثبت در دستیابی به این شاخص موفق باشد امتیاز برتری نسبت به دیگر برنامه های ثبت خواهد داشت.

مستندات مورد نیاز: تدوین پژوهش های علمی و کاربردی بر اساس اطلاعات حاصل از ثبت در قالب پروپوزال
میزان امتیاز: 30% از امتیاز فاز سوم برنامه ثبت

3. استفاده از اطلاعات به منظور برنامه ریزی اجرایی و سیاست گذاری

یکی از اهداف مهم اجرای برنامه ثبت بیماری/ رویداد بهداشتی دستیابی سیاست گزاران بهداشت به شواهد قابل اعتماد در ارزیابی وضعیت ارائه خدمات بالینی به بیماران در کشور است این مهم به شناخت فوریت های اقدامات بهداشتی درمانی و توزیع عادلانه این خدمات کمک می کند.

مستندات مورد نیاز: تدوین پروتوکول های ارائه خدمات به بیماران
میزان امتیاز: 30% از امتیاز فاز سوم برنامه ثبت

4. انتشار گزارش های دوره ایی

انتشار گزارش های دوره ای از ثبت در تعامل با منابع بین المللی و ایجاد شبکه های تخصصی اطلاعات با گروه های تحقیقاتی در داخل و خارج کشور منجر به کسب مهارت و دانش بیشتر در اجرای طرح های ملی و بین المللی مبتنی بر ثبت می گردد.

مستندات مورد نیاز: انتشار گزارش های دوره ای در تعامل با منابع بین المللی
میزان امتیاز: 10% از امتیاز فاز سوم برنامه ثبت

امتیاز شاخص‌ها و مستندات لازم در ارزیابی فعالیت دانشگاه‌های علوم پزشکی در برنامه ثبت بیماری‌ها و پیامدهای سلامت در سال 1397

شماره	شاخص‌های فاز اول	مستندات مورد نیاز	درصد امتیاز
1	تهیه پروپوزال برنامه اجرایی و عملیاتی ثبت	ارائه پروپوزال بر اساس فورمت استاندارد برنامه ملی نظام ثبت بیماری‌ها و پیامدهای سلامت قابل دسترسی در وب سایت معاونت تحقیقات و فناوری وزارت بهداشت	20%
2	تدوین راهنما، تعیین متغیرها و فرم‌های استاندارد	جدول متغیرهای اختصاصی ثبت، فرم‌های استاندارد جمع آوری اطلاعات و ارائه گزارش نحوه تعیین متغیرها و استانداردهای برنامه	30%
3	ایجاد بانک اطلاعاتی و تهیه نرم افزار ثبت اطلاعات	معرفی بانک اطلاعاتی الکترونیک و نرم افزار ثبت و مدیریت اطلاعات	20%
4	جلب همکاری با اعضای حقیقی یا حقوقی داخل و خارج کشور	تفاهم نامه مجری برنامه ثبت با سازمانهای حقوقی یا افراد حقیقی که میزان و نوع همکاری به انضمام در صد بهره برداری طرفین از اطلاعات حاصل از ثبت و دیگر تعهدات فی مابین در آن ذکر شده باشد.	10%
5	اجرای پایلوت	گزارش نتایج اجرای پایلوت برنامه ثبت	20%
شماره	شاخص‌های فاز دوم	مستندات مورد نیاز	درصد امتیاز
1	جمع آوری اطلاعات	ارایه آمار و گزارش	40%
2	کنترل کیفی اطلاعات	گزارش کنترل کیفی	40%
3	تهیه گزارش سالانه	ارایه گزارش سالانه	20%
شماره	شاخص‌های فاز سوم	مستندات مورد نیاز	درصد امتیاز
1	جمع آوری اطلاعات	ارایه آمار و گزارش	30%
2	استفاده از ثبت در پژوهش	ارایه گزارش و مستندات مربوط به پژوهشهای صورت گرفته بر اساس برنامه ثبت	30%
3	استفاده از ثبت در امور اجرایی و سیاست‌گذاری	ارایه گزارش و مستندات مربوط به راهنماها، آیین‌نامه‌ها، و دستورالعمل‌های علمی	30%
4	انتشار گزارش ثبت	انتشار گزارش‌های دوره ای در تعامل با منابع بین‌المللی	10%

ردیف	معیارها	سوالات	گزینه ها	مستندات	امتیازات (60)	توضیحات
		آیا دلایل عدم مشارکت افراد ثبت می گردد؟	بلی ☐ خیر ☐	بلی ☐ خیر ☐	2	.....
3	(ادامه) روش اجرای مطالعه (24)	آیا معیارهای ورود و خروج به طور کامل شرح داده شده است؟	بلی ☐ خیر ☐	بلی ☐ خیر ☐	2	.....
		آیا حجم نمونه، توان مطالعه، واریانس و اندازه اثر به درستی برآورد شده است؟	بلی ☐ خیر ☐	بلی ☐ خیر ☐	3	.....
		آیا مدت زمانی که برای پیگیری در نظر گرفته شده است برای رسیدن به رابطه علیتی تماس ها و پیامدها کافی می باشد؟	بلی ☐ خیر ☐	بلی ☐ خیر ☐	2	.....
		آیا تماس ها (Exposures) به طور کامل شرح داده شده اند و ابزارهای جمع آوری اطلاعات به درستی انتخاب شده اند؟	بلی ☐ خیر ☐	بلی ☐ خیر ☐	3	.....
		آیا پیامدها (Outcomes) به طور کامل شرح داده شده اند و ابزارهای جمع آوری اطلاعات به درستی انتخاب شده اند؟	بلی ☐ خیر ☐	بلی ☐ خیر ☐	3	.....
		*آیا ریزش حداکثر 20 درصد است؟	بلی ☐ خیر ☐	بلی ☐ خیر ☐	2	.....
		آیا پروتکل تضمین و کنترل کیفی مطالعه موجود می باشد؟	بلی ☐ خیر ☐	بلی ☐ خیر ☐	2	.....
4	تضمین و کنترل کیفی (10)	آیا از روش های جمع آوری اطلاعات معتبر استفاده شده است و یا درصدد اعتبار سنجی می باشند؟	بلی ☐ خیر ☐	بلی ☐ خیر ☐	2	.....

	.....	2	بلی □ خیر □	بلی □ خیر □	آیا گروه نظارتی و اجرایی تضمین و کنترل کیفی به طور جداگانه تعریف شده است؟		
توضیحات		امتیازات (60)	مستندات	گزینه ها	سوالات	معیارها	ردیف
	.....	2	بلی □ خیر □	بلی □ خیر □	آیا تیم اجرایی آموزش ها دیده اند؟	(ادامه) تضمین و کنترل کیفی (10)	4
	.....	2	بلی □ خیر □	بلی □ خیر □	آیا مستندات مبنی بر فعالیت تیم تضمین کنترل کیفی (نظارت، تکمیل چک لیست، پاکسازی اطلاعات، پیگیری رفع اشکالات و غیره) موجود است؟		
	.....	4	بلی □ خیر □	بلی □ خیر □	آیا فاز ثبت نام آغاز گردیده است؟	راه اندازی کهورت (8)	5
	.....	4	بلی □ خیر □	بلی □ خیر □	* آیا فاز پیگیری آغاز شده است؟		
	.....	2	بلی □ خیر □	.....	تعداد مقالات	* انتشارات (5)	6
	.....	3	بلی □ خیر □	.....	Impact Factor ژورنال		
	.....	5	بلی □ خیر □	بلی □ خیر □	آیا نتایج مطالعه در نهایت برای منطقه تحت پوشش مطالعه مفید فایده بوده است؟	* استفاده از نتایج در جهت ارتقاء سلامت (5)	7
<ul style="list-style-type: none"> • امتیاز موارد ستاره دار * می تواند برای مطالعاتی که هنوز فاز پیگیری در آن ها آغاز نشده است محاسبه نگردد. 							

پیوست پنج

"شاخص های ارزشیابی آزمایشگاه های جامع تحقیقات دانشگاه های علوم پزشکی در سال ۱۳۹۷"

ارزشیابی آزمایشگاه های جامع تحقیقات دانشگاه های علوم پزشکی کشور در دو گروه صورت می گیرد.

الف: ارزشیابی آزمایشگاه های جامع تحقیقات دانشگاه های گروه یک

ردیف	حیطه	شاخص
1	دستگاه ها و تجهیزات جدید و اضافه شده بانک مواد مصرفی اضافه شده	- تعداد - تنوع - اهمیت - مواد مصرفی - کیفیت نگهداری
2	خدمات آزمایشگاه	- تعداد تست ها - درآمد - رضایت مشتریان
3	فرایندهای مدیریتی	- توانمند سازی پرسنل - جذب بودجه (داخل و خارج از دانشگاه) - وجود وب سایت و کارایی - تعاملات بین دانشگاهی و ستاد وزارت
4	گزارش هزینه کرد اعتبارات ابلاغ شده از طرف معاونت	- ارائه فاکتور و رسید انبار و مستندات لازم

نام دانشگاه های شرکت کننده در گروه یک

نام دانشگاه	ردیف
دانشگاه علوم پزشکی اهواز	1
دانشگاه علوم پزشکی ایران	2
دانشگاه علوم پزشکی تهران	3
دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی	4
دانشگاه علوم پزشکی شیراز	5
نام دانشگاه	ردیف
دانشگاه علوم پزشکی مشهد	6
دانشگاه علوم پزشکی مازندران	7
دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	8
دانشگاه علوم پزشکی کرمان	9
دانشگاه علوم پزشکی تبریز	10

ب : ارزشیابی آزمایشگاه های جامع تحقیقات دانشگاه های گروه دو

ردیف	حیطه	شاخص
1	نیروی انسانی	<ul style="list-style-type: none"> - وجود چارت تشکیلاتی مصوب - تعداد نیروی انسانی شاغل - میزان تحصیلات - سابقه تدریس در کارگاه
2	فضای فیزیکی	<ul style="list-style-type: none"> - حداقل فضا 700 متر مربع - قابلیت توسعه - وضعیت آماده سازی
3	دستگاه ها و تجهیزات جدید و اضافه شده وجود بانک مواد مصرفی	<ul style="list-style-type: none"> - تعداد - تنوع - اهمیت - مواد مصرفی - کیفیت نگهداری
4	خدمات آزمایشگاه	<ul style="list-style-type: none"> - تعداد تست ها - درآمد - رضایت مشتریان
5	فرایندهای مدیریتی	<ul style="list-style-type: none"> - توانمند سازی پرسنل - جذب بودجه (داخل و خارج از دانشگاه) - وجود وب سایت و کارایی - تعاملات بین دانشگاهی و ستاد وزارت
6	گزارش هزینه کرد اعتبارات ابلاغ شده از طرف معاونت تحقیقات	<ul style="list-style-type: none"> - ارائه فاکتور - ارائه رسید انبار - ارائه مستندات لازم

نام دانشگاه های شرکت کننده در فاز دو

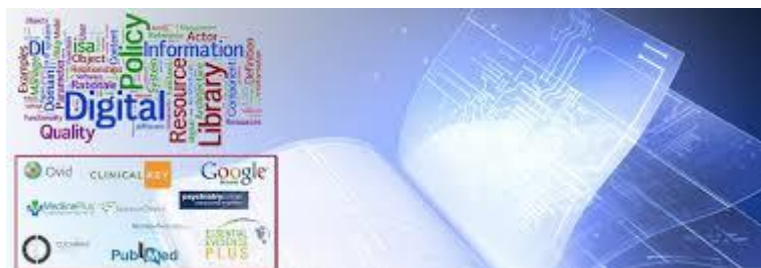
نام دانشگاه	ردیف
دانشگاه علوم پزشکی همدان	8
دانشگاه علوم پزشکی گیلان	9
دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه	10
دانشگاه علوم پزشکی کاشان	11
دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد	12
دانشگاه علوم پزشکی یاسوج	13
دانشگاه علوم پزشکی شاهرود	14

نام دانشگاه	ردیف
دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان	1
دانشگاه علوم پزشکی بیرجند	2
دانشگاه علوم پزشکی سمنان	3
دانشگاه علوم پزشکی زنجان	4
دانشگاه علوم پزشکی زاهدان	5
دانشگاه علوم پزشکی ارومیه	6
دانشگاه علوم پزشکی یزد	7

پیوست شش

"شاخص های ارزشیابی منابع الکترونیک و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه در سال ۱۳۹۷"

ردیف	شاخص	شیوه امتیاز دهی	نحوه ارزیابی و داوری
1	سرايه داندود كتاب هاي الكترونيك مجموعه Clinicalkey به ازاي عضو هيات علمي	محاسبه ميزان استفاده ساليانه در سال 2018 بخش بر تعداد عضو هيات علمي در سال مربوط	به طور مستقيم توسط مركز توسعه و هماهنگي اطلاعات و انتشارات علمي محاسبه و پس از نرمال سازي گزارش خواهد شد.
2	سرايه داندود مقالات الكترونيك مجموعه ScienceDirect به ازاي عضو هيات علمي	محاسبه ميزان استفاده ساليانه در سال 2018 بخش بر تعداد عضو هيات علمي در سال مربوط	به طور مستقيم توسط مركز توسعه و هماهنگي اطلاعات و انتشارات علمي محاسبه و پس از نرمال سازي گزارش خواهد شد.
3	تعداد لينك قرار داده شده در وب سايت دانشگاه و معاونت تحقيقات و فناوري به سامانه هاي نوپا	براساس گزارش تهيه شده از Google webmaster Service	به طور مستقيم توسط مركز توسعه و هماهنگي اطلاعات و انتشارات علمي محاسبه و پس از نرمال سازي گزارش خواهد شد.

شماره تلفن های ضروری جهت ارزشیابی فعالیت های پژوهشی دانشگاه ها و دانشکده های علوم پزشکی کشور

به اطلاع می رساند برای اطلاع از آخرین اخبار به سایت WWW.HBLIR مراجعه کرده و جهت برقراری ارتباط و ارسال نقطه نظرات، پیشنهادات و مشکلات احتمالی، در خصوص هر شاخص با دفاتر مربوطه در ستاد تماس حاصل نمایید.

لیست شماره تلفن های کارشناسان محترم مسئول در ستاد برای پاسخگویی در هر دفتر جهت شاخص های مشخص شده به شرح ذیل می باشد.

تلفن	کارشناس مسئول	واحد /دفتر
021-81455137	سرکار خانم مهندس سبحانی	واحد ارزشیابی دانشگاه های علوم پزشکی
021-81455155 021-81455696	جناب آقای حسینو جناب آقای آژیر	کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه های علوم پزشکی کشور
021-81455698	سرکار خانم دکتر نیک روان	کمیته اخلاق در پژوهش های علوم پزشکی کشوری
021-81455222		منابع الکترونیک و اطلاع رسانی پزشکی
021-81455191	سرکار خانم کامرانپور	آزمایشگاه های جامع تحقیقاتی
021-81454307	سرکار خانم کمالیان	PhD by Research
021-81455194	جناب آقای دکتر حیدرزاده	clinician scientist/post doc
021-88229011 021-82415238 021-82415104	جناب آقای دکتر پوستچی سرکار خانم دکتر محمدی	طرح های کوهورت و بیوبانک
021-81455139	سرکار خانم دکتر مجرب	سیستم های Registry (ثبت بیماری ها)

